

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mariusz Łodko

SSN Jacek Wygoda

w sprawie

obwinionego radcy prawnego M. W.

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego

na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 czerwca 2020 r.

skargi obwinionego

na orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. z dnia 27 lutego 2019 r., sygn. akt WO –(...)

działając z urzędu, w przedmiocie właściwości rzeczowej sądu,

na podstawie art. 35 § 1 k.p.k. w zw. z art. 27 § 4 pkt 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w zw. z art. 741 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. - o radcach prawnych (Dz.U.2020.75 j.t.) w zw. z art. 525 § 1 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.

postanowił:

1. uznać się niewłaściwym do rozpoznania skargi obwinionego radcy prawnego M. W. na orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. z dnia 27 lutego 2019 r., sygn. akt WO – (...) uchylającego zaskarżone orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w B. z dnia 18 czerwca 2018 r., o sygn. OSD (...);
2. sprawę wymienioną w pkt 1

- przekazać do rozpoznania Wydziałowi Drugiemu Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego.

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 18 czerwca 2018 r. Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w B. uznał M. W. za winnego tego, że w okresie od 21 sierpnia 2008 r. do 1 lipca 2009 r. w B. i w B., pomimo zawieszenia na jego wniosek prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na podstawie uchwały nr (...) Rady Okręgowej Izby Radców prawnych w B. z dnia 1 lipca 2007 roku w trakcie pełnienia funkcji Dyrektora Izby Skarbowej w B. sporządzał w dniach 21 sierpnia 2008 r., 22 sierpnia 2008 r., nieustalonego dnia na przełomie września i października 2008 r., 10 października 2008 r., 15 października 2008 r., 28 października 2008 r., 17 listopada 2008 r., 2 grudnia 2008 r., 21 maja 2009 r., 1 lipca 2009 r., odwołania od decyzji Urzędów Skarbowych, decyzji Dyrektora Izby Skarbowej, pisma procesowe, skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, skargi kasacyjne, zmierzające do zakwestionowania rozstrzygnięć wydawanych przez organy podatkowe, które faktycznie były podpisywane przez radcę prawnego W. M., nr wpisu Bł- (...), zamieszkałego w W., działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego polegającego na narażeniu organów podatkowych na utratę zaufania społecznego,

a także

w dniu 30 sierpnia 2009 r. w B. ułatwił osobom uprawnionym do wystawiania dokumentów związanych z działalnością przedsiębiorstwa „B.” Spółka z o. o. z siedzibą w B. poświadczenie nieprawdy, co do mających znaczenie prawne okoliczności dotyczących przeprowadzenia, i przebiegu zwyczajnego zgromadzenia wspólników tego przedsiębiorstwa, podczas gdy w rzeczywistości to zgromadzenie wspólników nie odbyło się,

tj. czynu z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1870) w związku z art. 6 ust. 1, art. 25, art. 27 ust. 1 oraz art. 30 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały Nr (...) VIII Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 10 listopada 2007 r. w sprawie uchwalenia Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w brzmieniu nadanym uchwałą Nr (...)

Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, i za to na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 3) oraz art. 65 ust. 2a ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1870) i wymierzył obwinionemu karę pieniężną w wysokości 25.000,00 zł wraz z zakazem wykonywania patronatu na okres lat pięciu.

Orzeczeniem z dnia 27 lutego 2019 r. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. na skutek odwołania Ministra Sprawiedliwości od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w B. z dnia 18 czerwca 2018 r., sygn. akt OSD (...) uchylił zaskarżone orzeczenie i sprawę przekazał Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu OIRP w B. do ponownego rozpoznania.

Skargę na powyższe rozstrzygnięcie złożył obrońca radcy prawnego M. W., zarzucając orzeczeniu:

- rażące i stanowiące bezwzględna przyczynę odwoławczą naruszenie prawa procesowego, a mianowicie art. 447 § 2 k.p.k. w zw. z art. 74 ¹ ustawy o radcach prawnych poprzez przyjęcie i rozstrzygnięcie odwołania Ministra Sprawiedliwości od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w B., które wydane zostało w trybie konsensualnym;

- rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 74 ¹ ustawy o radcach prawnych poprzez uchylenie orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w B. w sytuacji braku ku temu podstaw ujętych w wskazanym przepisie.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu.

Zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej z dnia 5 lutego 2020 r. sprawa w przedmiocie skargi na orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych została

zarejestrowana we właściwym repetytorium Wydziału Pierwszego Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego.

Przystępując do rozpoznania niniejszej sprawy w pierwszej kolejności należy stwierdzić, że zgodnie z treścią art. 35 §1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. - o radcach prawnych sąd z urzędu bada swoją właściwość. W zakresie swojej właściwości do rozpoznania skargi na orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Rady Radców Prawnych uchylające orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w B. -

Sąd Najwyższy stwierdził co następuje.

Ustawa z dnia 20 grudnia 2019 roku o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2020.190), która weszła w życie w dniu 14 lutego 2020 r., znowelizowała przepis art. 27 § 3 pkt 2a ustawy o Sądzie Najwyższym, który w obecnym kształcie stanowi m.in., że Wydział Pierwszy Izby Dyscyplinarnej jest właściwy w sprawach przewinień dyscyplinarnych sędziów, asesorów sądowych, prokuratorów i asesorów prokuratury, rozpoznawanych w pierwszej instancji przez Sąd Najwyższy. Nowe brzmienie art. 27 § 3 pkt 2 lit. a) i b), jeśli porównać z dotychczasową oraz aktualną treścią przepisów art. 27 § 4 ustawy o Sądzie Najwyższym, dowodzi w sposób jednoznaczny, że Wydział Pierwszy Izby Dyscyplinarnej jest wyłącznie sądem rozpoznającym sprawy w I instancji. Do 14 lutego 2020 r. przepis art. 27 § 3 pkt 2 stanowił bowiem, że Wydział Pierwszy winien rozpoznawać w szczególności sprawy – sędziów i prokuratorów dotyczące przewinień dyscyplinarnych wyczerpujących znamiona umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego oraz przewinień wskazanych we wniosku, o którym mowa w art. 97 § 3. Z treści natomiast przepisu art. 27 § 4 ustawy o Sądzie Najwyższym wynika, że do właściwości Wydziału Drugiego Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego należy rozpatrywanie w szczególności odwołań od orzeczeń sądów dyscyplinarnych I instancji w sprawach sędziów, asesorów sądowych, prokuratorów i asesorów prokuratury oraz postanowień i zarządzeń zamykających drogę do wydania wyroku,

kasacji od orzeczeń dyscyplinarnych i odwołań od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa.

Dla porządku należy stwierdzić, że nie została w tym przepisie wprost uregulowana właściwość wydziału Izby Dyscyplinarnej w zakresie wnoszonych przez strony wniosków o wznowienie postępowań, jak też skarg na orzeczenia sądów korporacyjnych orzekających w II instancji, choć takie są dopuszczalne, w przypadku uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji. W sprawach dot. radców prawnych możliwość złożenia skargi wynika z treści przepisu art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. - o radcach prawnych w zw. z art. 539 a k.p.k. i n.

Biorąc jednakże pod uwagę zmianę treści przepisu art. 27 §3 pkt 2a ustawy o Sądzie Najwyższym to należy podkreślić, że wolą ustawodawcy było określenie właściwości rzeczowej Wydziału Pierwszego Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego jako Wydziału właściwego do rozpoznawania spraw dyscyplinarnych sędziów, asesorów sądowych, prokuratorów i asesorów prokuratury w I instancji, a Wydziału Drugiego - do rozpoznawania środków odwoławczych, w tym nadzwyczajnych, zarówno kasacji, wznowień, jak i skarg, o których mowa w art. 539a k.p.k.

Sąd Najwyższy w tym zakresie podziela w pełni stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniach z dnia 26 maja 2020 roku, sygn. II DZP 1/20, z dnia 1 czerwca 2020 roku, sygn. I DO 18/20, a także z dnia 16 czerwca 2020 r., sygn. I DSI 6/19.

Jak słusznie bowiem zauważył Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 maja 2020 r. i postanowieniu z dnia 1 czerwca 2020 r. zarówno kasacja, jak i skarga na wyrok sądu odwoławczego oraz wznowienie postępowania, uregulowane są w dziale XI kodeksu postępowania karnego – nadzwyczajne środki zaskarżenia co przy ustawowym ukształtowaniu właściwości Wydziału Pierwszego jako sądu orzekającego w I-szej instancji przy jednoczesnym ukształtowaniu właściwości rzeczowej Wydziału Drugiego jako sądu odwoławczego przemawia za rozpoznawaniem spraw, w których wniesiono nadzwyczajne środki odwoławcze przez Wydział Drugi Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. Przemawia za tym

również treść art. 539 f k.p.k., który nakazuje odpowiednie stosowanie przepisów o kasacji, których rozpoznawanie przez Wydział Drugi wprost przewiduje przepis art. 27 §4 pkt 2 ustawy o Sądzie Najwyższym.

Słusznie również Sąd Najwyższy w cytowanych orzeczeniach przypomniał, że zgodnie z niekwestionowanym poglądem wyrażonym w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2016 roku, sygn. I KZP 10/16 (OSNKW 2016/12/79), gdy zmiana prawa następuje w trakcie trwającego procesu karnego, ustawodawca dostosowuje do dokonywanych przez siebie zmian wybór określonych dyrektyw postępowania, konkretyzując je w przepisach intertemporalnych. Reguły te dotyczą bądź zasady dalszego stosowania "prawa dawnego", bądź bezpośredniego stosowania "prawa nowego". Podstawową formą rozwiązywania problemów intertemporalnych na gruncie prawa karnego procesowego jest przy tym reguła stosowania prawa nowego (*lex nova*), zwana regułą bezpośredniego stosowania ustawy nowej albo regułą "chwytania w locie" (zob. H. Paluszkiewicz: *Studia z zakresu problematyki intertemporalnej w prawie karnym procesowym*, Warszawa 2016, s. 3, 15 i 19). W uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., IV KZ 38/16, przyznano, że zasada tzw. "chwytania w locie" jest podstawową zasadą prawa intertemporalnego i wskazano, że jest ona stosowana w drodze *analogi* wówczas, gdy ustawodawca, wprowadzając zmiany w prawie, nie zamieści przepisów przejściowych. Zasada "chwytania w locie" jest zatem w odniesieniu do przepisów procesowych swego rodzaju metazasadą intertemporalną, i nawet wtedy, gdy nie jest wprost zapisana w ustawie, należy domniemywać jej obowiązywanie.

Sąd Najwyższy rozpoznając niniejszą sprawę podziela również stanowisko zawarte w w/w postanowieniach, że art. 14 cytowanej ustawy z dnia 20 grudnia 2020 r. kreuje przepisy intertemporalne o charakterze wyłącznie materialnoprawnym i wobec braku regulacji przepisu intertemporalnego o charakterze proceduralnym należy przyjąć, że do przepisów ustawy w brzmieniu obowiązującym winny być zastosowane reguły stosowania ustawy nowej.

Wobec powyższego postanowiono jak w części dyspozytywnej niniejszego orzeczenia.

